

Prediking over Zondag 41 (vr. 112)

- Gij zult geen valse getuigenis spreken -

Vraag 112 Wat wil het negende gebod?

Dat ik tegen niemand valse getuigenis geve, niemand zijn woorden verdraaie, geen achterklapper of lasteraar zij, niemand lichtelijk en onverhoord oordele of helpe veroordelen; maar allerlei liegenen bedriegen, als eigen werken des duivels, vermijde, tenzij dat ik den zwaren toorn Gods op mij laden wil; insgelijks, dat ik in het gericht en alle andere handelingen de waarheid liefhebbe, oprechtelijk spreke en belijde; ook mijns naasten eer en goed gerucht naar mijn vermogen voorsta en bevordere.

Liturgie:

Ps. 119 : 15

Ps. 55: 14

Ps. 101 : 1, 2, 4 en 5

Ps. 119 : 22

Ps. 19 : 7

Schriftlezing Psalm 50 en Jacobus 3:1-12

Gemeente,

De tweede tafel is voor een aanzienlijk deel al behandeld, inzettend met het vijfde gebod, het eren van ouders, voortgaande met het zesde gebod, waarin het leven van de naaste wordt beschermd. En het zevende gebod waarin het huwelijk van de naaste onaangetaast dient te blijven. En als laatste het achtste gebod, waarin het goed, het bezit van de naaste voor ons wordt afgeschermd. Nu komt de naam van de naaste aan de orde. En wanneer we goed herinneren is reeds bij de eerste tafel de Naam van onze God in het geding geweest. 'Gij zult de Naam des Heeren niet ijdel gebruiken. Want de Heere zal niet onschuldig houden die Zijn Naam ijdel gebruikt'. En nu komt zowaar ook nog de naam van de naaste aan de orde. En Gods Naam en de naam van de naaste corresponderen met elkaar. De één op de eerste tafel en de tweede op de tweede tafel. Dat wil zeggen, dat voor uw en mijn mond, op uw en mijn tong, een dubbele wachtpost wordt gezet. Een én andermaal. En wanneer een kazerne bewaakt wordt door één soldaat, dan zeggen wij, die man staat op wacht. Hij bewaakt. Maar wanneer in bepaalde situaties de wachten verdubbeld worden, dan is het consigne gegeven: waakzaamheid! En zo komt de Heere God ook terug op het derde gebod en herhaalt dat in andere woorden ten aanzien van de naaste in het negende gebod en Hij zegt: 'Verhoogt de waakzaamheid'. Alarmtoestand, want er is een zeer gevaarlijk lid bij u en bij mij in het geding!

Er wordt hier gesproken over de naam van de naaste. De naaste, dat is letterlijk, naar de vertaling van het grondwoord 'die man die op u aankomt, die u nadert'. Natuurlijk weten wij allemaal heel best dat alle mensen onze naasten zijn, maar van de meeste mensen hebben we geen last en geen plezier, want we zien ze niet, we kennen ze niet. Wat weten wij van China? Dat wil niet zeggen dat we er onbewogen aan voorbij dienen te gaan, maar wij kennen ze niet. Maar God stelt ons op de proef om die mensen op ons aan te laten komen, die Hij daarvoor uitkiest: Niet die wij kiezen, maar die Hij uitkiest! En die laatste komt naar ons toe; en die naaste heeft een naam. En nu zegt ons het negende gebod zoals dat vermeld is in Exodus 20: 'Gij zult geen vals getuigenis geven tegen uw naaste'. Of zoals we in Deuteronomium 5 in een tweede lezing van de wet lezen, waar onder andere staat: 'dat ge niet als getuige der valsheid zult optreden'. Dat wil dus zeggen dat wij met de rechtbank te maken hebben. Wij hebben met God te maken.

Want de rechtbank is ten diepste een geschenk van God, omdat God is de God van het recht. En zodra er in de Bijbel over rechters en rechtbank en over getuigen en aangeklaagden gesproken wordt, is God er voluit bij betrokken. Want Hij is de God van het recht die het recht geeft, het recht stelt en het recht ook handhaaft. Daarom wil Hij niet, dat wij getuigen der valsheid zijn. Integendeel, want God is een rechtvaardig Rechter. Een God Die allerlei personen en situaties doorziet. En die God wil ons leren met de naaste te leven. Eerst met Hem, met Zichzelf, maar dan ook met de naaste.

Hij wil ons leren met de naaste te leven uit *dankbaarheid*. Want wij vergeten niet dat de wet der tien geboden staat in het stuk der dankbaarheid. 'Hoe wij Gode voor zulk een verlossing zullen dankbaar zijn'! Hoe wij onze voeten hebben te bewegen en hoe wij de stappen hebben te nemen om in het spoor van Gods Woord en wet te blijven. En als zodanig is die wet Gods een tiensnarig instrument, waarop gespeeld wordt. Het speeltuig mag ook nu ter hand worden genomen om in het leven der dankzegging en der dankbaarheid te oefenen door die wondere gave van de verklanking van onze gedachten en woorden ten opzichte van God en de naaste heilig te doen zijn. En tegelijkertijd en vooraf en ook ons leven lang is deze heilige wet Gods een tienvoudige gesel om ons aan onze zonden te ontdekken. De wet is ook om ons te laten zien en gevoelen op welke ontzagwekkende wijze wij van de God der waarheid en dus ook van de waarheid van de naaste vervreemd zijn. Vanuit dit dubbele gezichtspunt moeten de geboden steeds worden geprekeerd. Want in het stuk der dankbaarheid gaat het stuk der ellende mee. En is het weliswaar niet de boventoon, maar wel de ondertoon dat juist ook de gelovigen steeds dieper aan hun verlorenheid dienen te worden ontdekt. En tegelijkertijd, gezien het gemengd karakter van de gemeente, mensen aan het eind met zichzelf te brengen, opdat de wet hun zij een tuchtmeester tot Christus. Maar vooral én voornamelijk opdat de gemeente lere te wandelen in de tien sporen die God trekt. Waarvan de psalmist zegt: 'als ik die woorden en geboden heb gevonden, heb ik ze opgegeten. Het is mijn spijs en het is mijn drank, het is mijn harten vrolijkheid. En wanneer Gij mijn hart verwijdt zult hebben, zal ik lopen het spoor van Uw geboden'.

En als nu gevraagd wordt: Wat wil God in dat negende gebod? Dan kunnen wij de eerste zin wel dik onderstrepen, waar staat dat wij de waarheid *liefhebben*. Er staat niet: de waarheid *kennen*, dat ook. De waarheid spreken, dat ook. Maar de waarheid liefhebben! Liefhebben doen we met ons hart. Spreken kunnen we desnoods met ons verstand. Kennen zou ook nog een randmogelijkheid zijn, hoewel dat Bijbelse woord kennen daarvoor geen ruimte geeft. Maar we hebben het treurig ver gebracht. Maar de waarheid liefhebben, dat wil zeggen er met je hele hart op betrokken zijn. Want God is de God der waarheid. En Hij spreekt het Woord der waarheid. Vandaar dat Christus zegt: 'Uw Woord is de waarheid'. En Zijn geboden zijn enkel waarheid. Die geboden zijn er dus niet op uit, jonge mensen, om ons te verpulveren, om ons als hongerige leeuwen achter de tralies te stoppen en de mooiste dingen in het leven aan je voorbij te zien gaan. Maar de geboden Gods zijn enkel waarheid, doorgelicht van God uit naar ons leven toe. En elk geboden heeft zijn eigen waarheid. En nu leert de Schrift dat God niet liegen kan. Dat is een wonderlijk woord! Daar moet u eens een poosje naar kijken! Niemand kan hier dit op aarde nazeggen! Zelfs Adam niet voor zijn val. Hij kon het leren, en hij heeft het geleerd. Maar God kon en kan niet liegen. God is geen Man dat Hij liegen zou. Dat wil zeggen, de leugen is wezensvreemd aan God, heeft geen plaats in Zijn hart en in Zijn gedachten, in Zijn hand en in Zijn voet. God is de God der waarheid. En Hij kan Zichzelf niet verloochenen, noch naar de zijde van Zijn geboden, noch naar de zijde van Zijn beloften. Elk van Zijn beloften is waar. Al zegt het ongeloof honderd keer: die belofte is niet voor mij of is onwaar. God is waarachtig, alle mens is leugenachtig. Dat wil zeggen: elk gebod in Gods Woord moet u uw aantrekken, en elke belofte in Gods Woord moet u voor waar houden. Omdat hij afkomstig is van de God der waarheid.

En vanuit de waarheid treedt Hij op de mens aan. Als Hij tot Adam zegt: 'Ten dage als ge daarvan eet, zult ge de dood sterven', dan is dat geen loze bedreiging, maar is dat waarachtig en waar. Dan staat Gods waarachtigheid en onaantastbaarheid op het spel. Als de mens daarvan eet, dan sterft hij ook. Het zij, dat God daarin voorziet in de moederbelofte van het vrouwenzaad die de leugenspreker, de slang de kop zal vermorzelen. God is waarachtig in Zijn dreiging. God is waarachtig in Zijn beloften. Daarom noemt Hij Zich Jehova of Jahweh: 'Ik ben Die Ik ben, Ik zal zijn Die Ik zijn zal'. Ik doe wat Ik doe. Ik ben waarachtig, u kunt op Mij aan. Dat wil zeggen, God en Zijn Woord, God en Zijn raad zijn waar. En als God daarvan acte geeft, en daarin spreekt, dan is Hij waar. Want wat zouden we hebben aan een onaantastbare verre waarheid, die boven onze hoofden zweeft. Waarin daar ergens in dat machtige heelal, een plaats zou zijn voor de waarheid, waarin de waarheid volslagen in evenwicht is, en wij stervelingen stonden daarbuiten. Wat zouden we eraan hebben?

Maar gemeente, God spreekt Zijn waarheid. God is een *sprekende* God. De Baäls zwijgen in alle talen. Het noodlot is stom. Zodra wij het niet meer over een Hij (dat is een levende God hebben) maar over een *het*, het noodlot, het lot. Dan valt er een ijzige, beklemmende, koude stilte, die alles doet versterven. Wat er in onze harten zou kunnen zijn aan Godsvrucht. Rondom de afgoden is het stil. Maar God, de God der waarheid, gaat over deze aarde. Hij spreekt Zijn woord! Hij roept, verkiest, roept uit, kiest uit, haalt over, brengt thuis, richt en scheidt! En wanneer wij dat woord van God gehoord hebben, in de prediking van het heilig Evangelie, en het geloof des harten is daarmee werkzaam, dan zeggen wij zeggen het de Psalmist na: 'In God zal ik het Woord prijzen'. Dat wil zeggen: God geeft Zichzelf prijs in Zijn Woord. En wij mogen Hem prijzen in Zijn Woord. In God zal ik het Woord prijzen. Daarom komt nooit één mens beschaamd uit, die het met Gods Woord waagt! De mens die God aan Zijn Woord houdt. Die in dat Woord, het fundament van de zekerheid zoekt, voor zijn ziel en voor zijn zaligheid. Daar komt nooit iemand beschaamd uit. Want God is de sprekende, de herhalende en de bevestigende God. Daar is nooit bedrog in Zijn mond geweest.

Gemeente, maar als God dan het Woord spreekt (en Hij noemt dat het Woord *der waarheid*) dan zijn wij ook helemaal toe aan Christus die zegt: 'Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven'. Daar is in Christus' Persoon en woord de waarheid tot ons gekomen. Er is géén bedrog in Zijn mond geweest! En Hij is gekomen omdat de waarheid ons zou vrijmaken. Maar als dan God de waarheid is, en als Christus de waarheid is, dan is ook de Geest de waarheid. Vandaar dat in de Bijbel meermalen wordt genoemd: 'de Geest der waarheid, Die ons in al de waarheid leiden zal'. 'De Geest Die van Zichzelf niet spreken zal, maar alles wat Hij gehoord en gezien heeft, zal ons het verkondigen'. Die Geest der waarheid is uit de God der waarheid, is uit de Christus der waarheid. Hij Die nota bene leugenkinderen doet zijn uit de waarheid. Zodat wij wedergeboren worden, niet alléén tot een levende hoop, maar tot de God der waarheid, zodat wij in de waarheid (dat is in Christus) worden ingezet. Wat een wonder, gemeente! Wat Christus voor Pilatus zegt: 'Die uit de waarheid is, hoort Mijn stem'. En als Hij de Joden diep wil treffen, dan zegt Hij: 'Gij zijt niet uit God, gij zijt niet uit de waarheid. Maar gij zijt uit de vader der leugenen'.

Zo staan wij vol eerbied voor de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, als de God der waarheid. En Die komt zo op ons aan in het Woord. Hij wil ons ontmoeten, ons doorlichten en ons de spiegel voorhouden van Zijn heilig gebod. En nu zorgt die God der waarheid ervoor dat Hij kinderen krijgt, die naar het profetisch woord niet liegen zullen. Dat staat letterlijk in de Bijbel. Kinderen die niet liegen. Wat is dat een groot wonder, dat God mensen die uit de leugen zijn, wederbaart en vernieuwt! En wat is dat een onuitsprekelijk groot voorrecht, als dat ons te beurt valt! Dat wij die verleugend zijn, door het gif van de vader der leugenen in het klare licht van de waarheid Gods veroordelingswaardig zijn, tot in het diepst van ons bestaan. Maar als wij de zilveren stem van de Zoon Gods mogen horen, die ons uitroept uit de nacht van onze verlorenheid. Als wij overgezet worden uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. En dat God Zijn kinderen zal hebben. Kinderen die niet liegen zullen. Dat wil zeggen, die helemaal in Zijn Woord, in Zijn trouw, in Zijn waarheid worden ingezet.

Wat een onuitsprekelijk wonder, als God kinderen heeft die niet liegen zullen! Hoewel ze door en door leugenachtig zijn in en van zichzelf. En dat Hij gezegd heeft: 'Ik zal ze hebben, uit de geslachten. Ik zal ze hebben, kinderen die niet liegen zullen'. Kinderen die in de waarheid worden ingezet!

Kunt u begrijpen, gemeente, vanuit deze achtergrond dat God het vals getuigenis haat? En dat met deze zonde *alle* verschijnselen van de zonde worden geraakt? Die tegen de naaste liegt, liegt tegen God. De apostel zegt: 'Liegt niet tegen elkander, omdat gij uitgedaan hebt de oude mens met al zijn begeerlijkheid'. Want, zegt hij: 'Wij zijn elkanders leden'. De leugen in de gemeente is verwoestend, verwarrend en blakerend voor het geestelijk leven. De leugen in de verkondiging van het Woord is verschrompelend over de akker van de gemeente. Maar ook de leugen in de opdracht, die de dienaren des Woords hebben en de ouderlingen en de onderwijzers en onderwijzeressen en de ouders. De leugen maakt de gemeente tot een stoppelveld en verwoest haar. De leugen verbreekt ook alle verhoudingen. Zodat iemand het met Gods waarheid niet meer nauw neemt, dan neemt hij het ook niet nauw met de waarheid ten opzichte van de naaste. Met andere woorden, wie niet teer leeft voor God, die leeft ook niet teer voor zijn naaste. Die niet van dag tot dag zijn hart voor God openlegt, om alles voor Hem open te legen, die heeft ook geen open verhouding met zijn naaste. Die zijn vrouw bedriegt, heeft eerst God bedrogen. Die de naaste belastert, heeft eerst God belasterd.

Want de naaste is de beelddrager Gods. De man, de vrouw is naar Gods beeld geschapen. Kijk gemeente, daar moeten wij scherp op letten! Er zijn mensen die het bijzonder goed met zichzelf getroffen hebben. Maar het is de ervaring van de kerk van alle eeuwen, dat waar van de waarheid afgeweken wordt in die meest persoonlijke zin (waarover we het straks hebben) daar ook geen waarheid onder de mensen is. Dat wil niet zeggen dat krachtens Gods algemene gunst er onder de humanisten geen toonbeelden van waarheidsprekers in de burgerlijke zin over zijn. Die zijn er bepaald. En er zijn mensen die geen voet in de kerk zetten, die wat waarheid spreken betreft, nog menig kerkmens ten voorbeeld kan worden gesteld. Dat hebben zij niet aan zichzelf te danken, maar aan de God der waarheid. Die vanuit de doorwerking van het Woord in Zijn algemene gunst, soms nog prachtmensen tussen aanhalingstekens vindt. Maar dat doet niets af dat de wortel van de waarheid, maar dan in de persoonlijke toepassing door de Heilige Geest, ons ook behoedzaam en voorzichtig doet omgaan met de naaste. En zodra de valse godsdienst zijn intrede doet, dan zegt God dat zij Zijn waarheid veranderd hebben in de leugen. Dat mogen wij onszelf aantrekken als zelfs de Bijbelheiligen vallen op dit punt. En Abraham, Jakob en David, één en andermaal vallen in de leugen. Soms in de nood-leugen. En als het hun overkomt, wat zullen wij? Zullen wij ons op de borst slaan? Integendeel! Maar denk er goed aan, de tweede tafel is aan de eerste gelijk! De zonde tegen de naaste weegt even zwaar als de zonde regelrecht tegen God. Dat vergeten wij weleens. Daarom moet ons dat zo scherp gepredikt worden! Waarom? Wel omdat Gods waarheid als een boog over deze aarde staat. En of u nu in Brazilië bent of in Noord-Amerika, of die jongens in militaire dienst zijn, die God der waarheid spant Zijn boog over het hele leven! Zijn alomtegenwoordigheid is de algeheid van de waarheid.

En dat komt op ons aan! Want liegen is lelijk. We mogen tegen onze kinderen zeggen dat de leugen hen *lelijk* maakt. Een leugenaar is een lelijk mens. En dan te bedenken dat wij die wortel in ons hart meedragen. Maar ook in de uitingen daarvan, dat mogen wij onze kleinste kinderen al leren. Lieve kind, de leugen, de onwaarheid maakt je lelijk, zwart! De leugen besmet. Zo noemt de catechismus het liegen het eigen werk van de duivel. Hij kan niet anders. Als hij zijn mond opendoet, komt er een leugen uit. Hij kan de waarheid niet meer spreken. Dat is even wat! Dat de vader der leugenen niet meer de waarheid kan spreken! Net zo min als God de leugen kan spreken, zo kan de duivel de waarheid zeggen! De eigen werken des duivels zijn afschuwelijk! En daarom hebben wij dat te mijden voor het gericht. Want het gericht nogmaals is van God! En in ons getuigenis hebben wij de naam en waarde en de inhoud, soms het leven van de naaste in de hand. Zoals een chirurg bij een zeer fijnzinnige operatie het leven van zijn patiënt, middellijkerwijs, van ogenblik tot ogenblik in zijn hand heeft.

Zo staat het leven van mensen soms op het spel, op twee of drie getuigen, waarin alle woord valt of staat. Geliefden, wat kan daar ontzaglijk veel in gebeuren! Want zoals God Zijn getuigen heeft, en Hij tot ons zegt: 'Gij zijn Mijn getuigen', namelijk van die waarheid. Dan heeft de duivel ook zijn getuigen, namelijk van de onwaarheid, de leugen. Als Naboth moet vallen, dan huurt Izebel nietswaardige, ei-hoofdige mensen die op haar verzoek zeggen: we hebben gehoord dat Naboth God en de koning heeft gelasterd. En dan gaat Naboth op de mond van twee of drie getuigen de dood in. Valse getuigen!

De Heere Jezus Christus heeft dat ondervonden, toen Hij stond voor Kajafas. Daar werden getuigen gezocht tegen Hem. Twee getuigen die zeiden: we hebben Hem horen zeggen dat Hij de tempel in twee dagen zou afbreken en weer opbouwen. En u weet, het was bedoeld op de tempel van Zijn lichaam. Het waren twee valse getuigen. Wat hebben ze Christus' woorden verdraaid! Wat is het een fijnzinnige kunst om iemands woorden te verdraaien. Weet u wie daar erg veel slag van hebben? Journalisten. Ik vraag mij weleens af met sidderen en beven (ziende op mijzelf) of een journalist zalig kan worden. Want als er ergens gelogen wordt en verdraaid wordt, dan is het in de kranten. Als we woorden verdraaien, uit hun verband rukken en niet de complete waarheid weergeven. Zie gemeente, dat geldt ons allen, en dat komt ook op ons aan! Christus heeft eronder geleden. Hij is die valse getuigen niet uit de weg gegaan. Hij is onder de schijn van Godslastering ter dood veroordeeld. Totdat Kajafas zei: nu zijn we klaar, die getuigen kunnen indrukken. 'We hebben Hem Zelf gehoord, dat Hij in Zichzelf de Zoon van God maakt'. En toen is Jezus veroordeeld. De waarheid, die op aarde geen tent heeft, is van de aarde gevaren in het graf. Maar de leugen heeft zich te pletter gelopen tegen de waarheid! Want Christus is uit de doden opgestaan. Hij is opgevaren naar de hemel en heeft Zich gesteld voor het heilig aangezicht van de Vader. Daar is Hij als de Vorst van Pasen en als het Woord der waarheid tevoorschijn gekomen. En Hij heeft het rijk van de leugen in principe kapot gebroken. Wat is dat een voorrecht, dat de waarheid Zich dood gevochten heeft tegen de leugen! En dat de waarheid is overwonnen! Hij heeft dat verbond der waarheid, dat verbond der genade in Zijn dood vastgemaakt.

Laten wij ervoor danken dat wij nog in een rechtsstaat leven, hoeveel eraan ook ontbreekt. Hoe bedroevend het is dat de Tweede Kamer bijvoorbeeld besloot om letterlijk een zin uit de Bijbel 'dat de man is het hoofd van de vrouw' die nog in de grondwet stond te schrappen. Hoezeer er ontzaglijk veel dingen zijn die bedroeven, wat kunnen we nog danken dat we in een rechtsstaat leven! Dat er wetten zijn en dat er nog handhavers van wetten zijn, want we hebben het in de oorlog meegemaakt dat alles liegt. De pers loog, de radio loog, alle officiële stemmen logen. Alles loog. Het is een verleugende wereld. Hoezeer dat ook vandaag in bepaalde sectoren het geval is, wat mogen we nog dankbaar zijn, dat we nog deze regering hebben.

Geen vals getuigen zijn. Laten we geen woorden verdraaien maar lief hebben van de naaste en hem hoog houden. Dat betekent dat recht en liefde van God uit hand in hand gaan. En dat er geen liefde is zonder recht en geen recht is zonder liefde. Integendeel. Maar dat de ongerechtigheid beteugeld zal worden. En dat is nodig, want er wordt niet alléén veroordeeld door de rechtbank. Daar wordt ook geoordeeld op straat waar mensen bij elkaar staan, en bij elkaar zitten in de kapperswinkel, of bij elkaar zijn in de winkels, in de bedrijven, op de kantoren, op de vloot, en waar ze ook maar zijn. Daar worden allerlei mensen voor het gericht gedaagd. Ja natuurlijk, mensen die er niet bij zijn. Ik zeg niet: die van de prins geen kwaad weten, maar zich niet bewust zijn dat ze over de tong gaan. En dat het oordeel over hen uitgesproken wordt. Wie gaat hier vrij uit? Wat worden er niet een mensen lichtvaardig, zonder gehoord te zijn, op allerlei wijze naar beneden gehaald. Hoe wordt de publieke opinie gevoed, men zegt het, iedereen praat het na. Wie onderzoekt het? En als u daardoor getroffen wordt, hoe is het mogelijk om in hoger beroep te gaan. Wat praat u, tegen de publieke opinie in.

En nu wil God dat onze namen onaangetast blijven. Niet alleen die naam die iedereen draagt, in onderscheiding van anderen en die in de kaartregisters van de burgerlijke en kerkelijke gemeente staan ingeschreven. Nee, maar die naam waarvan Salomo zegt: 'Die goede naam is beter dan goede olie'. Die naam brengt eigenlijk zelf voor honderd procent tegenwoordig te zijn. Die naam hebben wij te ontzien. Op allerlei wijze, want die naaste heeft een naam, een eer en een goed gerucht te verliezen. Die naam, die eer en dat goede gerucht, kunt u vergelijken met een porseleinen vaas. Wat zit er toch gauw een barst in! Nu kunt u lijmen wat u wil, maar die barst blijft. En hoeveel namen en hoeveel maal zijn de eer en het goed gerucht van de naaste reeds naar beneden gepraat. De Grieken hebben een werkwoord dat betekent letterlijk: 'naar beneden praten'. En daar hebben sommige mensen bijzondere slag van. Om hun buurman naar beneden te praten. Ach, laten wij allemaal de hand in eigen boezem steken over dat 'naar beneden praten'. We zitten in een gezelschap, er valt een naam, er wordt met achting over gesproken. Nu, zegt iemand, dan komt er wat! En daar zit dat duivelse achter: Ik ben beter dan hij. Raak mij niet aan, want ik ben heiliger dan hij. En in het lijden van de naaste zit nog een stuk haat van ons hart. Er is iemand geweest die zegt: in het felste lijden van je vriend, daar zit nog een stukje haat in wat je in je eigen hart ontdekt. Dat je eens denkt: nu ja, dat zal hij wel verdiend hebben. Dat denk je nog niet eens, maar dat ligt op de bodem van je hart. Die eer en dat gerucht van de naaste. En dat niet omdat het zo'n lieve man is, dat ook misschien. Maar omdat het een schepsel van God is. Omdat de mens beelddrager is van God, heb ik van diens naam af te blijven. Wat hebben de Psalmisten fel geleden onder de aantasting van hun naam, hun eer, hun gericht, en hun gerucht. En wat hebben zij geleden onder mensen wier tanden waren als baktanden en als spiezen, wier woorden waren als dolken.

Het woord heeft een grote *macht*! U bent er nog niet voor de helft van doordrongen, welke macht u bezit in het woord. Welke macht u gewoon in uw spraakvermogen heeft. Het woord heeft een zo verdragende macht! Als u wat gezegd hebt, dan bent u het kwijt. En dan rolt dat misschien wel verder, verder, verder. En u hebt er geen controle meer op. Het woord heeft een macht: met haar loven wij God en de Vader. Dat is wat!. En met haar verdoemen wij de naaste! Ja, zegt Jacobus, maar dat kan niet! Als je de kraan aanzet, dan kun je misschien een warm- en een koudwaterkraan hebben. Maar je kunt niet uit één kraan bitter en zoet water laten lopen. Dat gaat niet! Toch komt dat voor, zegt Jacobus. Dat wij met de helft van onze tong verheerlijken de God en de Vader. En met die andere helft vervloeken de naaste, die naar Gods beeld is geschapen. Wij hebben het gelezen, ik zal er kort over zijn, u weet het. Hij zegt: die tong van u en van mij, die kun je vergelijken met een klein roer. En wat een groot zeeschip kun je daarmee sturen. Die tong is te vergelijken met een klein vuur. Wat een enorme hoop hout kun je daarmee in brand steken. Zo is de tong ook een onbedwinglijk kwaad. Wat is dat een kwaad en wat is er een kwaad mee gesticht! Wat zijn mensen in hun carrière gebroken, in hun naam aan getast, platgepraat, doodgezwegen en doodgelasterd. U moest maar eens meegaan naar de zielszorg, hoe sommige mensen hun leven kapot is gemaakt. Misschien ten dele eigen schuld, soms helemaal niet. En wat wordt er geroddeld! Wat een leeghoofdigheid! Wat hebben de gesprekken soms weinig inhoud, gewicht. En uit eigen leegheid, uit ijtheid wordt de naaste aan de orde gesteld.

De Farizeeën begonnen van Jezus te zegen: het is maar een mens. Ze zeiden verder: het is een vraatzuchtig mens. Hij gaat om met tollenaars en zondaren. Maar het liep tenslotte uit op moord. En weet u dat uw woorden, waarin u minachtend gaat spreken over de naaste, daar zit uw haat achter wat uit kan lopen op doodslag. En dat niet te beseffen, of te gevoelen! Daarom hebben wij te waarschuwen tegen het gebruik, of beter gezegd te waarschuwen tegen het misbruik van de tong. God wil dat die tong van u en mij met dat onbedwingelijk kwaad helemaal schoongewassen wordt met ons hart erbij, door het bloed van Christus. Opdat wij met hart, tong en mond God verheerlijken Die ons geschapen heeft! En dat wij Hem zouden leren kennen.!

Zoals er in de waarheid een groei zit, zit er ook in de leugen groei. Denk aan de verleugening van de maatschappij, de economie, de handelsbetrekking, de internationale politiek, de verhoudingen van politieke partijen onderling. Maar ook zien we de verleugening van de in het langzaam maar zeker afkalveren van het besef der waarheid. Als dat diep indringende, ontdekkende Woord niet meer gekend en gesproken wordt. Dat alles loopt uit op een grote levering van wapens van de antichrist. Die als de vertegenwoordiger van de vorst der leugen op aarde regeren zal. Daarom vermaant de Schrift: 'Spreek de waarheid, een ieder met zijn naaste'. Overall! U zegt: dat is moeilijk, u moest maar eens weten in welke zaken betrekking ik sta. U moest eens weten hoe er gelogen wordt op kantoren, op bureaus, door telefoons, bij afspraken. U moest een weten welke gemene trucjes er worden toegepast. Gemeente, spreek de waarheid op allerlei plaatsen! Een ieder met zijn naaste. Dat wil niet zeggen dat je je naaste altijd alles moet vertellen, dat is wat anders. Maar wel: spreek de waarheid en niet de onwaarheid. En hoezeer de oorlog ons heeft getoond, dat soms door een noodleugen het leven van een naaste werd gered, omdat we niet stonden voor een wettige overheid, die de waarheid bevorderde, maar voor een leugenachtige overheid, die via de waarheid mensen wilde vermoorden. Denk aan die ontzettende situaties, hoewel dat alles waar is. Wij soms in de gebrokenheid van het leven staan, dat we zeggen: wat moet het? Dan hebben wij dag en nacht te bidden dat God ons voor die situaties bewaart. Dat we de waarheid zeggen, maar nooit aan de duivel in die zin dat hij mensen vermoordt.

Nu is de grote vraag voor u en mij: geloven wij dit alles? Dat God al deze vertakkingen van de zonde haat met een dodelijke haat! Geloven wij dat? Nemen wij het ter harte? Want we zijn begonnen met de waarheid lief te hebben en aan de orde te stellen. Wat is er een dood hout in de gemeente, ondanks dat het een groot voorrecht is dat er een grote belangstelling is voor het Woord. Wanneer wordt dood hout openbaar? Als het stormt, dan vliegen de dode takken u om de oren. En wanneer komt dat dode hout in de gemeente openbaar? Wanneer de God der waarheid op u aankomt! Daar is een totale verlorenheid, waarin de een zich niet heeft te stellen boven de ander. Een *totale* verlorenheid, die alléén wordt opgeheven en wordt weggenomen in een totale redding! Want de Heere Jezus was de waarheid, sprak de waarheid, deed de waarheid en handhaafde de waarheid! Ook toen het Zijn leven kostte! En dat voor eerlozen, voor mensen wier namen uitgedelgd moesten worden. Voor mensen die op alle manieren onder de vloek van het oordeel Gods onderworpen waren. En daarom predikt ons dit gebod: 'De straf die ons de vrede aanbrengt, was op *Hem*! En door Zijn striemen is ons genezing geworden'. Door het wonder van de vernieuwing, dat wij die van nature leugenachtige mensen zijn, gemaakt kunnen worden tot kinderen die niet liegen zullen. Het zijn Mijn kinderen, zegt God, en ze *zullen* niet liegen! Dat is zo'n eenzijdig Godswerk! Dat wij er weliswaar met hoofd en hart, met huid en haar bij betrokken zijn, maar dat wij telkens opnieuw daarvoor gesteld worden. De God der waarheid maakt kinderen die niet liegen zullen. Hij schenkt die waarheid. Hij past die waarheid toe en doet in die waarheid wandelen. Hij maakt om die waarheid verlegen en doet om die waarheid vragen. Hij doet onze hele ziel naar Hem uitgaan en doet hen zeggen: 'Heere, ontdek mij zo grondig als Gij al Uw volk en kinderen gedaan hebt en laat mij niet met een leugen in mijn rechterhand verloren gaan'. Maar in U, God der waarheid, is toch de waarheid! Wat wordt Hij dan groot, dat Hij altijd de waarheid sprak! En daarom werd Hij zo gehaat! Want zou u graag iemand bij u hebben, dag en nacht, die altijd precies wist wat u dacht, wat u zei, wat u deed. En die u in elk drupje doorzocht tot in de achtergrond van uw leven. Wij hebben het weleens over de waarheid en niets dan de waarheid. Maar ik vertel u, dat als de waarheid bij u en mij thuiskomt, dan slaan we ze dood. Tenzij die waarheid ons doodt. En daartoe is ze in staat, ook nu! Want de waarheid is niet een begrip. Je kunt niet voor de waarheid zijn niet en niet tegelijkertijd in de waarheid. Maar de waarheid *is* God, in Zijn Woord, *is* Christus!

En dat is een stuk ontdekking van mijn vijandschap, waarin de laatste toevlucht wordt weggevaagd. Opdat wij van niemand anders zouden willen weten dan van Jezus Christus en Dien gekruisigd! Wat wordt Hij dan groot als het Lam Gods! Maar dat dan die Geest er ook bij is, om ons de waarheid te doen wandelen en daarin te bewaren en ons te leren om tot eer van God en tot stichting (dat is tot opbouw van de naaste) te leren leven. Dan gaan we ook vechten tegen onze praatzucht. Dan gaan we vechten tegen onze hoogmoed en ons lege hart. En dan wordt dat hart vol van God en vol van de Geest. Wat hebben we de prediking daarvoor nodig. Dat we toch iedere keer weer eens goed wakker geschud worden! En vooral: wat hebben we die Geest nodig! Die Geest Die ons in de waarheid leidt. En als dan die tong van u wordt als de pen van een vaardige schrijver. Als we er even niet goed bij zijn, staan we weleens te stotteren en te stuntelen, maar als het hart spreekt, dan vloeit de mond steeds over tot Gods eer. Mijn tong, zegt de dichter: 'is als de pen van een vaardige schrijver'. Dan wordt de tong een medicijn. De tong van een wijze is medicijn, is kostelijker dan uitgelezen zilver. Dan wordt het Woord op onze tong gelegd. Dan wordt het alles met zout besprengd. En daarom vermaant de Schrift: 'Al wat waarachtig is, al wat wel luidt, al wat eerlijk is, al wat rein, al wat liefelijk is, en zo er enige lof of deugd onder u is, bedenk dat'. En dan bidden wij er achteraan: 'Laat de oprechtheid en de vroomheid mij behoeden, want ik vertrouw op U'!

Ds. G. Boer